

KAN DÂVÂSİ VE ÂFETLERİ

مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا

Muhterem Müslümanlar,

Cemiyetimiz birtakım dertlerin sıkıntısı altındadır. Bu sıkıntılar, cemiye-
timizin düzenini ve kişilerin dirliğini bozmaktadır. Bunlardan birisi, şüphesiz
en önemlisi kan dâvasıdır. Gün geçmez ki, bu çeşit haberler kulağımıza gel-
memiş, gazete sütunlarını doldurmamış olsun. Yurdun dirliğini bozan, va-
tandaşın huzurunu kaçıran bu dert, genişler ve fonksiyonu artarsa bir ce-
miyeti felâketlere sürükler, hattâ onu tarih sahnesinden silebilir. Öyle ise
neticeleri bu kadar kötü olan bu derdin izalesi lâzımdır.

Kan dâvasını ve öç almayı islâmiyet nokta-i nazarından ele alıp açık-
lamazdan önce cahiliye devrindeki kan dâvalarından bahsetmek isteriz. Es-
ki araplarda belirli bir hukuk nizamı ve kesin hukuk kaideleri yoktu. Dolayı-
siyle bir öldürme olayında öç almak; öldürülenin en yakın mirasçısına düş-
mekteydi. Fakat çok defa kaatil kendi kabîlesi tarafından korunduğundan,
dökülen kanın öcünü almak senelerce devam eder ve yeniden bir takım öl-
dürmelerin cereyan ettiği kanlı çarpışmalara sebep olurdu. Geride; dağıl-
mış, huzurunu ve dirliğini kaybetmiş bir topluluk kalırdı.

Eğer adam öldürme olaylarında kaatil; gönül rızası ile teslim edilirse
o zaman kan dâvalarının ve öç almaların önüne geçilirdi. Fakat böyle bir
hareket, o kadar şerefsiz bir iş sayılırdı ki bu durumda olanlar ekseriya ka-
atili kendileri öldürmeyi tercih ederlerdi. Çünkü bedevînin yüksek şeref duy-
gusu, onun ahlâk prensibinin esasını teşkil ederdi.

Cahiliye devrinde eski araplarda durum bu idi. Fakat ruhları aydınlatan
İslâmiyet güneşi birçok kötü şeyler gibi kan dâvalarını ve öç almayı orta-
dan kaldırmış ve bunu haram kılmıştır. Kur'ân-ı Kerîm'de :

«Her kim, bir cinayet işlememiş, bir kimseyi öldürmemiş ve yeryüzünde
fesat çıkarmamış olan bir kimseyi öldürürse, sanki bütün halkı öldürmüş ve
bir kimseyi de diri bırakırsa sanki bütün insanları ihya etmiş olur.» (Maide
32) buyuruyor.

Ebû Hureyre (r. a.)'dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte Resûl-i Ekrem (S.A.S.) «Mühlik olan yedi şeyden çekininiz» buyurmakta, bu yedi şeyden birinin de şu olduğuna işaret etmektedirler : «Allah'ın katlini haram kıldığı bir kimseyi öldürmek, haklı öldürülen müstesna.»

İslâmiyet bütün gücüyle arapların bu kötü hareketlerini durdurmağa çalışmış, bu çeşit fiillere set çekmiştir. Fakat insan oğlunun eski alışkanlıklarını terketmesi çok zordur. Bunun içindir ki Hazret-i Peygamber (S.A.S.) zamanında bile kan dâvalarına ve öc alma hareketlerine rastlanmıştır :

Peygamberimizin (S.A.S.) amcası oğlu Rebia b. Haris, oğluna Benu Sa'd'a süt anası aramağa gittiğinde Huzeyl tarafından öldürülmüştü. Bunun içindir ki Abdulmuttalib oğulları kan güdüyorlar, eski arap türesince öc almak istiyorlardı. Resûl-i Ekrem (S.A.S.) aşağıda kısmen alacağımız Veda Haccı hutbesinde; sadece Rebia'nın kanının heder olduğunu ifade etmekle kalmıyorlar, artık İslâm'da kan güdülemeyeceğini ve öc almanın haram olduğunu ilân ediyorlardı. Mahşerî kalabalığa şöyle buyuruyorlardı :

«Ey nas! Bu günleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu şehriniz (Mekke) nasıl mukaddes bir şehir ise, canlarınız, mallarınız ve ırzlarınız da öyle mukaddestir. Her türlü taarruzdan masundur.

Ashabım, yarın Rabbinize kavuşacaksınız ve bugünkü her hâl ve hareketinizden sorulacaksınız. Sakın benden sonra eski dalâletlere dönüp de birbirinizin boynunu vurmayınız. Vasiyetimi burada bulunanlar bulunmayanlara bildirsin.» (Sahih-i Buharî, C. 10, S. 431).

Resûl-i Ekrem (S.A.S.) bu hutbesini yüzbini aşkın bir topluluğa ifade buyurmuşlardı. İrtihallerinden sonraki kısa bir müddet müstesna kabul edilecek olursa; sonraları kan dâvaları ve öcler İslâm âlemini sarmış, huzuru bozmuştur. Sanki Resûl-i Ekrem (S.A.S.)'in vasiyetini duymamış, duyanlardan da işitmemiş gibiydiler. Aman Allah'ım ne büyük bir gaflet!

Muhterem cemaat! Bu fecî durum bugün de devam etmektedir. Memleketimizde her yıl yüzlerce insan kan dâvaları ve öc alma istekleriyle öldürülmektedir. Birisi öldürülmekle iş bitmiyor. Öldürülenin yakınları, çocukları öldürenin peşini bırakmıyor, bir fırsat bulduğunda onu da ortadan kaldırmağa çalışıyor. Bitmeyecek, belki de iki taraftan birinin veya her iki tarafın ortadan kalkmasıyla bitecek bir iş bu! Allah'ın en şerefli yarattığı olan bir insanı öldürmek, bir ocağı söndürmek, geride yetim yavrular bırakmak ne büyük bir felâket!

Ey Müslüman kardeşim! Şunu bilmiş ol ki, İslâmiyette can mukaddestir. Yaşamak bir hak olmakla kalmaz, aynı zamanda bir vazifedir, bir borçtur. Bunun içindir ki dînimiz intiharı, bir insanın kendisini bile öldürmesini yasak etmişken, sen nasıl oluyor da başkasının canına kıyabiliyorsun? Nasıl bir ocağı söndürebiliyor, geride bırakacağın yetim yavruları düşünmüyorsun? «İnsan insanın kurdudur» gibi maalesef çok yanlış olan bir düstura göre hareket edebiliyorsun?

Yeter! DİNİMİZİN haram kıldığı, insanlığın nefret ettiği bu kötü yoldan ayrıl. Öc almağa kalkışma. Eğer haksızlığa uğramışsan seni korumak ve hakkını iade etmekle görevli adaletle bu işi terket! O, senin hakkını iade etsin. Adalet, daima hakkı sahibine iade eder. Buna inan!

Muhterem cemâat! Birkaç yıl önce Anadolu'nun bir köyüne misafir olarak gitmiştim. Bana orasının sâkin ve cinayet işlenmeyen bir yer olduğunu söylemişlerdi de inanmamıştım. Birgün kasabaya pazar için giden köylülerin köye perişan ve bitkin bir halde döndüklerini gördüm. Götürdüklerini satmadan, ihtiyaçlarını temin etmeden dönmüşlerdi. Sebep de : Kasaba pazarında kan dâvası yüzünden gözleri önünde iki kişinin öldürülmesiydi. Bunu günlerce konuştular. Herkes aleyhinde konuşuyor, tiksiniyordu bundan. Onların huzuru kaçmıştı. Bir hafta sonra bundan bahsetmez oldular, unutmaya çalıştılar.

Düşündüm ki bu köyde, bunun gibi hareket edilen yerlerde kan dâvası benimsenmeyecek, öc alma fikri zihinlerde yerleşmeyecektir.

Muhterem cemâat! DİNİMİZİN haram kıldığı, insanların lânetlediği, kanunlarımızın şiddetle cezalandırdığı bu üzücü ve çirkin hareketlerden artık vazgeçelim! Cemiyetimiz bu ve buna benzer olaylarla değil, asrımızın gerçekleriyle uğraşmalıdır! Dinimizin emrettiği şekilde birbirimizin kardeşi olalım! Dirliği, huzuru bozan bu hareketlerden kaçınalım! Gerek elimizle gerek dilimizle Müslüman kardeşlerimizi incitmiyelim! İnsan insanın kurdu değil, kardeşi olsun! Düşmanından yediği kurşunlarla kanlar içinde yere serilen bir kimsenin oğluna ve yakınlarına son sözü, «öcümü al» olmasın!

Ey kardeşim! Kur'ân-ı Kerîm'in :

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَحَزَّ أُوهُ حَهَّ خَالِدًا فِيهَا

«Bir mü'mini kasden öldürenin cezası, içinde sürekli - yâni uzun - kalacağı cehennemdir.» (Nisâ - 93) buyurduğunu unutmalıyım.

Cenâb-ı Hak, bizi bu gibi yanlış yollara düşürmesin. Bize bir emanet olarak verdiği canımızı huzur-ı mahşerde karşımıza dâvacı olarak çıkar-masın!

Kadri BOZLU